

Kós Károly (1883-1977)

Temesváron született 1883 december 16-án négygyermekes postatisztviselő egyetlen fiaként. A temesvári református kollégium elvégzése után a József Műegyetem mérnöki szakára jelentkezik, majd két év múlva átiratkozik építész szakra, és itt szerez diplomát. Már 1909-ben bekapcsolódik a XX. század egyik merész és sikeres vállalkozásába, melynek eredménye a Wekerle-telep. A telep magyaros, népi szecessziós stílusban épült. 1910-ben földet vásárol Sztánán, majd felépíti nyaralóját és feleségül veszi a türei református lelkész lányát. 1914-ben az I. világháború után munka nélkül marad és kiköltözik nyaralójába. 1915-ben bevonultatják, de a kultuszminiszter kérésére hamarosan leszerelik. 1916-ban, az utolsó magyar királykoronázásra (IV. Károly) a budai vár díszítésére kap megbízást. 1918-ban az Iparművészeti Főiskola tanárának nevezik ki, de nem fogadja el a megbízást. („... a döntés nehéz volt, de hiszem, hogy Erdélyben nagyobb szükség lesz rám, mint Budapesten...”) 1919 után alkalmi munkákból él, műszaki rajzoló, nyomda grafikus, illusztrátor, újságíró, plakátrajzoló. 1931-től szerkesztője az Erdélyi Helikonnak, valamint igazgatja a Barabás Miklós Céhet az erdélyi magyar képzőművészetek érdekvédelmi szervezetét egészen 1944-ig. Ekkor sztánai házát kirabolják, részben elpusztítják, emiatt beköltözik testvéréhez Kolozsvárra. Itt kezdi újra az életet a semmiből. Az újjáalakult Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnök-igazgatója. 1945-46-ban a Magyar Népi Szövetség elnöke, 1946-48 között nemzetgyűlési képviselő. 1973-ban, 90. születésnapja alkalmából mind a magyar, mind a román kormány magas kitüntetésben részesíti. 1977. augusztus 24-én, Kolozsvárott adta vissza lelkét a teremtőjének.

Jelentősebb épületei:

- Óbudai ref. parókia (1908-1909 Budapest)
- Zebegényi római kat. templom (1908-1909) - Jánszky Bélával
- Állatkerti pavilonok (1909-10 Budapest) - Zrumeczky Dezsővel
- "Varjúvár" sztánai lakóháza (1910 Sztána)
- Városmajor utcai iskola (1910-12 Budapest) - Györgyi Dénessel
- Székely Nemzeti Múzeum (1911-12 Sepsiszentgyörgy)
- Kispesti Munkás és Tisztviselőtelep központja [Wekerle telep] (1912-13 Budapest)
- Monostori úti ref. templom (1912-1913 Kolozsvár)
- Kolozsvári műcsamok (1943 Kolozsvár)
- Mátyás király szülőházának részbeni restaurálása (1944 Kolozsvár)

Kós Károly kilátó

Az 1984 áprilisában felavatott fakilátót már 1994-ben lezárták – állítólagos életveszélyessége miatt. A magára hagyott létesítmény állapota ezek után természetesen tovább romlott. A megmentésére tett kísérletek – talán soha ki nem derülő érdekkellentétek miatt – eredménytelenek maradtak. 2001 májusában minden elözetes egyeztetés nélkül, csendben elbontották. Jelenleg tárgyalások folynak esetleges újjáépítéséről, de ez még nem vigasztalja a siralmas, szívszorító látványt nyújtó romhalmazhoz kirándulókat.

A túraútvonal leírása:

Mátraházát az autóparkoló erdős részén hagyjuk el a z jelzésen. Utunk egyre meredekebbé válik. Elhaladunk a Wachter emléktábla mellett (A fiatal egyetemista a Magas-Tátrában lelta halálát.), majd szerpentinek úton jutunk a Nagy-Hidas-patak átkeléséhez. A Hatőkör-uránál keresztezzük a z+ jelzést. Továbbra is a z jelzést követve újabb patakátkelést követően egy igen meredek emelkedőt leküzdve, kiérünk a víztározó üzemi útjára. Az úton balra fordulunk, majd elérve a kerítést, a mellé kapaszkodva folytatjuk utunkat. Elhagyva a Nagy-Lipót folyás torkolatát, jelzésünk az OKT kék jelzésébe torkollik. Itt balra tartva elérjük a Nyírjesi erdőszházat. Utunk folyamatos emelkedéssel tarvágás mellett vezet. Jobbra tekintve láthatjuk a Vércverés-nyergén haladó ösvényt, míg balra mögöttünk a Csór-réti víztározó tűnik fel. Elhagyva a Vízmű létesítményét is, kijutunk a galyatetői országútra. Figyelmesen keresztezve az utat továbbra is a kék jelzésen haladunk. Fiatalosba érve balról a sárga jelzés szegődik mellénk és felérünk egy igen sáros, szétdőzerolt székérútra, melynél 20 m-t balra térve a Galya-csurgóhoz jutunk. Itt igazolásul írjuk fel a foglaláson szereplő feliratot. Visszafordulva követjük a székérút sárga és kék jelzését, majd később jobbra térünk a piros +re (nem az előbbi kék és sárga jelzésű ösvényre). Egyenletesen lejtő ösvényünk egy esőbeállónál ér ki a mátraalmási erdőszeti útra. Ezt keresztezve a Nagy-Lipóton találkozunk a kék+ jelzéssel. Egyenesen, kissé jobbra tartva ereszkedünk tovább a k+-en, majd hullámos úton érjük el a **Kós Károly kilátó** romjait. Továbbhaladva leereszkedünk a k+ -en a Mátra-nyereg műút csomópontjához, ahonnan az OKT kék jelzése előbb a Vörösmarty th.-ig majd keresztezve a műutat Mátraházára, a célba vezet bennünket.

Sok sikert, erőt, egészséget és kitarást kívánunk mindenkinek !

IGAZOLÓLAP

KÓS KÁROLY EMLÉKTÚRA

Kedves természetbarátok, sporttársak !

Üdvözöllek benneteket a Salgótarjáni Hegyikerékpár Egyesület nevében. Egyesületünk 1999 és 2000-ben rendezte meg a „Kós Károly emléktúra” elnevezésű teljesítménytúrát. Sajnos technikai okok miatt a teljesítménytúrát a későbbiekben már nem tudtuk megrendezni, így jött létre a mozgalom (2000. Otóberében), melynek útvonala (amelyik egyébként teljes mértékben megegyezik a korábbi teljesítménytúrával) a Mátra-hegységet mutatja be, jól járható ösvényeken, szekerútakon, ahol a sok látnivaló mellett a Kós Károly kilátó (sajnos már csak) romjaival ismerkedhettek meg.

Az út során különböző helyeken bélyegezni kell ill. válaszolni az igazolólapon szereplő kérdésekre. Természetesen igazolásul szolgálnak az egyes helyeken készített fényképek is.

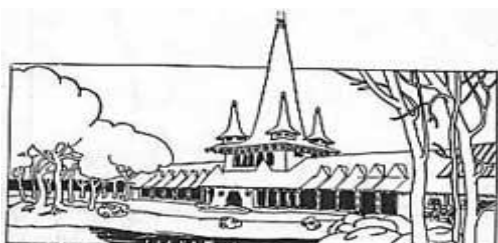
A túra nagy része a Mátrai Tájvédelmi körzet területén fut. A körzetet azzal a céllal alapították, hogy védje a közép-hegységi táj jellegzetes és változatos arculatát. A felkeresett pontok igazi gyöngyszemek ezért kérünk benneteket, hogy tetteiteket ez motiválja és tartsátok tiszteltben az írott és íratlan szabályokat is.

A túrán mindenki saját felelősségére vesz részt, a rendezőktől kártérítés semmilyen címen nem igényelhető !

A kész és kitöltött igazolófüzeteket a következő címre kell elküldeni: Kreicsi Gábor 3100 Salgótarján, Béke krt. 22. Mellékelten meg kell küldeni 200 Ft-ot is. A teljesítők postai úton kapják meg a mozgalom kítűzőjét.

A túraútvonal adatai:

Útvonal	Táv (km)	Táv-össz	Szint (m)	Szint-össz	Jelzés
Mátraháza- Hatőkör ura	1,5	1,5	20	20	Z□
Hatőkör-ura – Nyírjes eh.	2,0	3,5	70	90	Z□
Nyírjes eh. – Galya-csurgó	4,8	8,3	380	470	OKT
Galya-csurgó - Nagy-Lipót	2,2	10,5	0	470	P+
Nagy-Lipót – Csőr-hegy	3,5	14	100	570	K+
Csőr-hegy – Mátra-nyereg	0,5	14,5	0	570	K+
Mátra-nyereg – Mátraháza	2,5	17,0	70	640	OKT

Igazolások:

Mátraháza – OKT bélyegző	Nyírjes – OKT bélyegző
Galya-csurgó – A foglalás felirata	Galyatető – OKT bélyegző
Csőr-hegy – A ledöntött kilátó egyik oszlopán található szám	Vörösmarty th. – OKT bélyegző
Mátraháza – OKT bélyegző	A túra igazolása: